



Βρυξέλλες, 18 Ιουνίου 2021  
(OR. en)

9933/21

UD 169

**ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ**

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

αριθ. προηγ. εγγρ.: 9649/21

Θέμα: Εκσυγχρονισμός του ΠΟΤ: Μεταρρύθμιση του Παγκόσμιου Οργανισμού  
Τελωνείων

Μετά την έγκρισή του από το Συμβούλιο (ECOFIN) κατά τη σύνοδό του στις 18 Ιουνίου 2021, επισυνάπτεται στο παράρτημα για τις αντιπροσωπίες έγγραφο με τίτλο «Προς τον εκσυγχρονισμό του ΠΟΤ: Μεταρρύθμιση του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων», ενόψει της υποβολής του από την ΕΕ προς συζήτηση στο Συμβούλιο Τελωνειακής Συνεργασίας του ΠΟΤ που θα πραγματοποιηθεί στις 24-26 Ιουνίου 2021.

## Εισήγηση της ΕΕ

### Προς τον εκσυγχρονισμό του ΠΟΤ

#### *Μεταρρύθμιση του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων*

#### 1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τελωνείων (ΠΟΤ) αριθμεί περισσότερα από 180 μέλη που αντιπροσωπεύουν άνω του 98 % του παγκόσμιου εμπορίου. Είναι ο μόνος παγκόσμιος οργανισμός στον οποίο συμμετέχουν διοικήσεις που είναι αρμόδιες σε τελωνειακά θέματα και, ως εκ τούτου, διαθέτει ευρεία εντολή στον τομέα των τελωνείων. Ο ΠΟΤ διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στη διαμόρφωση *διεθνών προτύπων, συστάσεων, εργαλείων και μέσων* για τη στήριξη της εθνικής τελωνειακής νομοθεσίας και πρακτικών των μελών. Προωθώντας ένα προβλέψιμο και διαφανές περιβάλλον για τα τελωνεία, ο ΠΟΤ συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ευημερία των μελών. Ο ΠΟΤ συνιστά επίσης πλατφόρμα για την *ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών και εμπειριών* και για την ανάπτυξη κοινών λύσεων σε νέες προκλήσεις και ευκαιρίες που προκύπτουν από ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο διεθνές εμπορικό περιβάλλον. Ο ΠΟΤ παρέχει επίσης *εξατομικευμένη τεχνική βοήθεια και ανάπτυξη ικανοτήτων*, εφόσον του ζητηθεί, για τη στήριξη εθνικών μεταρρυθμίσεων και του εκσυγχρονισμού των τελωνείων.

Καθ' όλη τη διάρκεια της ύπαρξής του, ο Οργανισμός ασκεί αποτελεσματικά τις **«βασικές δραστηριότητές»** του, στις οποίες συγκαταλέγονται ιδίως η ταξινόμηση των εμπορευμάτων, η αποτίμηση, οι κανόνες καταγωγής, η συμμόρφωση και η επιβολή, η διευκόλυνση του εμπορίου, η ανάπτυξη ικανοτήτων, η μέτρηση των επιδόσεων και η ανάπτυξη και διατήρηση προτύπων, εργαλείων και μέσων που χρησιμοποιούνται ευρέως και παρέχουν τη βάση για την εφαρμογή των τελωνειακών δασμών και διαδικασιών, όπως η σύμβαση για το εναρμονισμένο σύστημα σχετικά με την κατάταξη των εμπορευμάτων. Σ' αυτό το πλαίσιο, ο ΠΟΤ εξετάζει μεγάλο αριθμό θεμάτων που αφορούν τον τομέα των τελωνείων και είναι σημαντικά για τον τομέα αυτόν, αλλά και που σχετίζονται με το διεθνές εμπορικό περιβάλλον, όπως η αναθεωρημένη σύμβαση του Κιότο για την απλούστευση και την εναρμόνιση των τελωνειακών καθεστώτων.

Παρότι ο ΠΟΤ είναι ένας καλά εδραιωμένος και αναγνωρισμένος διεθνής οργανισμός τελωνείων, πολλά μέλη του ΠΟΤ έχουν ωστόσο επισημάνει ότι είναι αναγκαίο να πραγματοποιηθούν οργανωτικές αλλαγές εντός του ΠΟΤ, γεγονός που οδήγησε ορισμένα μέλη να υποβάλουν προτάσεις διακυβέρνησης. Ορισμένες πρωτοβουλίες έχουν ήδη υλοποιηθεί, ενώ άλλες εξετάζονται από τα αρμόδια όργανα του ΠΟΤ (δηλαδή την επιτροπή ελέγχου, την επιτροπή πολιτικής ή το συμβούλιο), στο πλαίσιο του στρατηγικού σχεδίου του ΠΟΤ. Αυτό συνιστά ένα καλό σημείο εκκίνησης που θα αποτελέσει τη βάση, προκειμένου να επιτευχθούν η περαιτέρω μεταρρύθμιση και ο εκσυγχρονισμός του ΠΟΤ με πιο διαρθρωμένο τρόπο, με σκοπό την αύξηση του δυναμισμού και της αποτελεσματικότητάς του. Μια διαδεδομένη αντίληψη μεταξύ πολλών μελών του ΠΟΤ είναι ότι ο Οργανισμός χρειάζεται ανανέωση για να μπορέσει να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του 21ου αιώνα.

Στόχος της παρούσας εισήγησης είναι να ξεκινήσει συζήτηση για την πιο ολοκληρωμένη μεταρρύθμιση και εκσυγχρονισμό του ΠΟΤ, να προσδιοριστούν πιθανά δομικά στοιχεία και οι κύριοι τομείς μεταρρύθμισης, και να προταθούν πιθανά βήματα προς μια διαδικασία στρατηγικής μεταρρύθμισης του ΠΟΤ.

Η μεταρρύθμιση του ΠΟΤ θα έχει τους ακόλουθους **στόχους**:

- ***να καταστεί ο Οργανισμός αποτελεσματικότερος και αποδοτικότερος παράγοντας για την προώθηση του ασφαλούς, προστατευμένου και νόμιμου εμπορίου,***
- ***να υποστηριχθούν παγκοσμίως οι τελωνειακές πολιτικές που αντιμετωπίζουν παγκόσμια ζητήματα,***
- ***να συμβάλει στη βιώσιμη ανάπτυξη,***
- ***να παραμείνει κατάλληλος για τον επιδιωκόμενο σκοπό στον ψηφιακό κόσμο.***

Επιπλέον, η μεταρρύθμιση θα στηρίζει συγκεκριμένες πρωτοβουλίες τελωνειακής πολιτικής, οι οποίες αποσκοπούν στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της βιωσιμότητας των αλυσίδων εφοδιασμού και του νόμιμου εμπορίου, καθώς και στη στήριξη της βελτίωσης των ικανοτήτων των τελωνειακών διοικήσεων των μελών στην εποχή της ψηφιακής και της πράσινης μετάβασης. Σε αυτό το πλαίσιο θα υπάρχει συνέπεια με τις στρατηγικές για την ενίσχυση του πολυμερούς πλαισίου, όπως στο πλαίσιο του ΠΟΕ, και θα αναδειχθεί ο ΠΟΤ σε παράγοντα επιρροής μεταξύ των πολυμερών οργανισμών.

## 2. ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΠΟΤ

Από την ίδρυσή του το 1952, ο ΠΟΤ δεν υπέστη ποτέ ολοκληρωμένη μεταρρύθμιση. Στο παρελθόν εξετάστηκαν ορισμένες προτάσεις εκσυγχρονισμού, ωστόσο θα πρέπει να υιοθετηθεί μια πιο ολοκληρωμένη και συνεκτική προσέγγιση. Το διεθνές πλαίσιο και οι προκλήσεις με τις οποίες είναι αντιμέτωπος σήμερα ο τομέας των τελωνείων διαφέρουν πολύ από το πλαίσιο και τις προκλήσεις που υπήρχαν την εποχή που ιδρύθηκε ο ΠΟΤ.

Υπάρχουν τρία κύρια **επιχειρήματα που δικαιολογούν** τη μεταρρύθμιση του ΠΟΤ:

- Πρώτον, είναι σημαντικό να εξασφαλισθεί ότι ο ΠΟΤ είναι σε θέση **να ανταποκριθεί σε πιο συστημικά και στρατηγικά ζητήματα**, όπως οι ταχείες μεταβολές στο σημερινό παγκόσμιο και τελωνειακό περιβάλλον (π.χ. ηλεκτρονικό εμπόριο και άλλοι τομείς που προσδιορίζονται στο σχέδιο ανάλυσης περιβάλλοντος 2021-2024), η αύξηση του παράνομου εμπορίου και η προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Η τρέχουσα πανδημία COVID-19 κατέδειξε την ανάγκη ταχείας αντίδρασης των τελωνείων και προσαρμογής τους σε νέες καταστάσεις, ήτοι τη διευκόλυνση της διασυνοριακής κυκλοφορίας φαρμάκων και εμβολίων κρίσιμης σημασίας λόγω της κατάστασης.
- Δεύτερον, η **διαδικασία λήψης αποφάσεων** για θέματα που εμπίπτουν στις «βασικές δραστηριότητες» (διεθνής τυποποίηση/εναρμόνιση) είναι συχνά πολύ περίπλοκη, ιδίως λόγω της πληθώρας των εμπλεκόμενων οργάνων εργασίας και των επιπέδων λήψης αποφάσεων, γεγονός που καθιστά δύσκολη και χρονοβόρα την επίτευξη προόδου.
- Τρίτον, η επιτροπή ελέγχου προσδιόρισε στην έκθεσή της για το 2020 ορισμένους τομείς κινδύνου<sup>1</sup> που επηρεάζουν την ικανότητα του ΠΟΤ να παράγει αποτελέσματα και να λειτουργεί ως **αποδοτικός οργανισμός**. Ορισμένοι από τους τομείς κινδύνου είναι ευρύτεροι και συστημικοί και αφορούν τη συνέχεια του ίδιου του Οργανισμού, καθώς και τη διεθνή του θέση μεταξύ άλλων διεθνών οργανισμών.

---

<sup>1</sup> Η επιτροπή ελέγχου εντόπισε διάφορους κινδύνους, στους οποίους απέδωσε τον χαρακτηρισμό «κόκκινης κατηγορίας» και οι οποίοι πρέπει να αντιμετωπιστούν:

- Απώλεια της επιρροής του ΠΟΤ.
- Πολιτικοποίηση του Οργανισμού.
- Έλλειψη συνεκτίμησης των τεχνικών επιτροπών.
- Ελλιπής συμμετοχή των μελών.
- Ανεπαρκής εφαρμογή των αναγκαίων εργαλείων.
- Μη ικανοποιητική ιεράρχηση των θεμάτων.

Ενώ ορισμένα από τα ζητήματα αυτά έχουν ήδη εντοπιστεί από την επιτροπή ελέγχου, άλλα παραμένουν αδιάγνωστα. Στο μέλλον, ενδέχεται να προκύψουν νέα ζητήματα σε περίπτωση που πραγματοποιηθούν διεξοδικότερες μελέτες στο πλαίσιο της διαδικασίας μεταρρύθμισης του ΠΟΤ.

Αναγνωρίζεται ότι, όπως σε κάθε διαδικασία στρατηγικής μεταρρύθμισης, υπάρχουν **προκλήσεις** που πρέπει ενδεχομένως να ληφθούν υπόψη, όπως η ανάγκη συναίνεσης μεταξύ των μελών, ιδίως εάν αποδειχθεί αναγκαίο να γίνουν τροποποιήσεις της ιδρυτικής σύμβασης του ΠΟΤ, καθώς και η πολυμορφία και ο πολύ μεγάλος αριθμός μελών του Οργανισμού. Ωστόσο, οι ευκαιρίες που προσφέρει μια πρωτοβουλία για τη μεταρρύθμιση του ΠΟΤ υπερσχύουν του κινδύνου αδράνειας.

### 3. ΔΙΑΔΟΧΙΚΑ ΒΗΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΜΙΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΠΟΤ

Προτείνεται μια προσέγγιση τριών διαδοχικών βημάτων για τη στρατηγική μεταρρύθμιση του ΠΟΤ, εκ των οποίων το πρώτο θα αφορά **τον καθορισμό των μακροπρόθεσμων προτεραιοτήτων του ΠΟΤ και, ως εκ τούτου, την υπέρβαση του τριετούς κύκλου του στρατηγικού σχεδίου**. Ο καθορισμός μακροπρόθεσμων προτεραιοτήτων μπορεί να συνεπάγεται ορισμένες οργανωτικές αλλαγές και να έχει επίσης επιπτώσεις στους πόρους.

Προτείνονται τα ακόλουθα βήματα:

**ΒΗΜΑ 1: Καλύτερα στοχοθετημένες και σαφέστερες στρατηγικές προτεραιότητες του Οργανισμού**

Ο καθορισμός *σαφών και καλά οριοθετημένων στρατηγικών προτεραιοτήτων* του Οργανισμού θα αποτελέσει το πρώτο βήμα προς τη μεταρρύθμιση του ΠΟΤ. Καίριας σημασίας θα ήταν ο περιορισμός των στρατηγικών προτεραιοτήτων σε λίγες μόνο, με βάση αυτό που θεωρείται πιο σημαντικό και ουσιώδες για τα μέλη.

Ο ΠΟΤ ασκεί επί του παρόντος πολυάριθμες διαφορετικές δραστηριότητες ταυτόχρονα. Ενώ οι τρέχουσες δραστηριότητες του ΠΟΤ εντάσσονται σε 10 «στρατηγικές πρωτοβουλίες», ο προσδιορισμός της προόδου και της αποτελεσματικότητάς τους δεν είναι εύκολος, δεδομένου ότι τα ίδια ζητήματα εξετάζονται συχνά ταυτόχρονα σε διάφορα όργανα εργασίας.

Η ανάγκη ιεράρχησης των δραστηριοτήτων έχει επισημανθεί από πολλά μέλη τα τελευταία χρόνια και έχει προσδιοριστεί από την επιτροπή ελέγχου ως ένας από τους τομείς κινδύνου της κόκκινης κατηγορίας («Μη ικανοποιητική ιεράρχηση των θεμάτων»). Το πεδίο εφαρμογής των δραστηριοτήτων και ο αριθμός των οργάνων εργασίας καθιστούν τον Οργανισμό στο σύνολό του ολοένα και πιο περίπλοκο και επηρεάζουν την προβολή της συνολικής εικόνας του Οργανισμού. Αυτό δημιουργεί πρόσθετες δυσκολίες για τους ενδιαφερόμενους φορείς στον τομέα των τελωνείων.

Ο συνδυασμός των αυξανόμενων φιλοδοξιών και των περιορισμένων πόρων θα πρέπει να ωθήσει τον ΠΟΤ να ιεραρχήσει καλύτερα τα καθήκοντά του.

***Οι «βασικές δραστηριότητες» του ΠΟΤ θα πρέπει να εξακολουθήσουν να είναι η κύρια και αδιαμφισβήτητη προτεραιότητα του Οργανισμού.*** Η ανάπτυξη ικανοτήτων και η τεχνική βοήθεια θα πρέπει να εξακολουθήσουν να αποτελούν προτεραιότητα με σκοπό τη διευκόλυνση και τη στήριξη των μελών κατά την εφαρμογή των εργαλείων και μέσων των «βασικών δραστηριοτήτων» του Οργανισμού. Τούτου λεχθέντος, το πεδίο εφαρμογής των «βασικών δραστηριοτήτων» πρέπει επίσης να επικαιροποιηθεί, ώστε να ανταποκρίνεται στις τρέχουσες και - κυρίως - σε μελλοντικές προκλήσεις.

***Πέραν των «βασικών δραστηριοτήτων» και δεδομένου ότι οι στρατηγικές πρωτοβουλίες αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου, οι ακόλουθες προσανατολισμένες στο μέλλον στρατηγικές προτεραιότητες του ΠΟΤ φαίνεται να είναι οι πλέον επιτακτικές:***

## **A. Ψηφιακά τελωνεία και ανάλυση δεδομένων**

Ο τομέας αυτός έχει ήδη αναγνωριστεί από τον ΠΟΤ. Η σημασία του έχει, ωστόσο, ενισχυθεί περαιτέρω από τις συνέπειες της πανδημίας COVID-19. Οι εικονικοί τελωνειακοί υπάλληλοι δεν αποτελούν πλέον αποκύημα της φαντασίας. Ο αυτόματος εκτελωνισμός με βάση τη διαχείριση κινδύνου και η κατάρτιση προφίλ με βάση αναλύσεις μαζικών δεδομένων αποτελούν γεγονός στο πλαίσιο των καθημερινών εργασιών πολλών τελωνειακών διοικήσεων. Ο ΠΟΤ θα πρέπει να εξετάσει περαιτέρω τι συνεπάγεται η αυξανόμενη ψηφιοποίηση για τη διαδικασία δήλωσης και πώς οι νέες τεχνολογίες, όπως η αλυσίδα συστοιχιών, επηρεάζουν τη διαδικασία αυτή.

Μια πρόκληση για τον ΠΟΤ και τα μέλη του είναι να ενεργήσουν με γνώμονα το αυξανόμενο ενδιαφέρον τους για την ανταλλαγή τελωνειακών πληροφοριών, προκειμένου να βελτιωθεί η αποτελεσματικότητα των ελέγχων, καθώς και για σκοπούς διευκόλυνσης του εμπορίου και επιβολής της νομοθεσίας.

*Υπάρχουν δύο τομείς που θα έχουν ιδιαίτερη σημασία για τα ψηφιακά τελωνεία και την ανάλυση δεδομένων τα επόμενα έτη:*

### Ηλεκτρονικό εμπόριο

Τον Δεκέμβριο του 2020 ο ΠΟΤ ενέκρινε τα τελικά στοιχεία του πλαισίου του σχετικά με τη δέσμη μέτρων για το διασυνοριακό ηλεκτρονικό εμπόριο που είναι καίριας σημασίας για τον καθορισμό του ρόλου των τελωνείων στο ηλεκτρονικό εμπόριο. Η δυναμική μετατόπιση του διεθνούς εμπορικού μοντέλου και η τεράστια αύξηση της δημοτικότητας του ηλεκτρονικού εμπορίου, ιδίως κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, καταδεικνύουν τη σημασία του ζητήματος αυτού, το οποίο αφορά τις μεταβαλλόμενες μεθόδους αγοράς και πληρωμής, τις αλλαγές στη διεθνή αλυσίδα εφοδιασμού, τις νέες μεθόδους απάτης κ.λπ.

Το θέμα του ηλεκτρονικού εμπορίου θα παραμείνει ζωτικής σημασίας για τα τελωνεία τα επόμενα χρόνια, και ο ΠΟΤ θα πρέπει να παράσχει τα μέσα ώστε τα μέλη του να μπορούν να ελέγχουν τον διαρκώς αυξανόμενο όγκο του ηλεκτρονικού εμπορίου με τον πλέον αποτελεσματικό τρόπο (π.χ. ανταλλαγή πληροφοριών, απλουστεύσεις όσον αφορά την αποτίμηση και την κατάταξη, κ.λπ.).

## Ανταλλαγή τελωνειακών πληροφοριών

Τα τελωνεία βασίζονται σε πληροφορίες για τη διαχείριση των κινδύνων και την αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη διενέργεια ελέγχων με σκοπό την προστασία της ασφάλειας και των οικονομικών πόρων και τη διευκόλυνση του νόμιμου εμπορίου. Τέτοιες πληροφορίες προέρχονται πρωτίστως από τους οικονομικούς φορείς, που δηλώνουν εμπορεύματα ή διακινήσεις στο τελωνείο, και από ελέγχους, λογιστικούς ή άλλους, ή έρευνες που διενεργούν τα τελωνεία.

Το ερώτημα που συχνά τίθεται είναι κατά πόσον η αποτελεσματικότητα των ελέγχων θα βελτιωνόταν αν τα τελωνεία των χωρών εισαγωγής είχαν πρόσβαση σε βασικές πληροφορίες που διαθέτουν οι χώρες εξαγωγής. Προς το παρόν, οι διαθέσιμες πληροφορίες δεν αξιοποιούνται στο έπακρο, καθώς η ανταλλαγή τους περιορίζεται εν γένει στο πλαίσιο της κατά περίπτωση αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής.

Θα μπορούσε να δρομολογηθεί, στο πλαίσιο του ΠΟΤ και με βάση τις εμπειρίες ή τις ανάγκες των μελών του ΠΟΤ, μια μελέτη για τον επακριβέστερο προσδιορισμό των στόχων της ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των χωρών εισαγωγής και εξαγωγής, του είδους των πληροφοριών που μπορεί να είναι σημαντικές, του μέσου ανταλλαγής τους και του νομικού πλαισίου δυνάμει του οποίου οι εν λόγω ανταλλαγές θα μπορούν να συντελεστούν.

Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει, ωστόσο, να δοθεί στην προστασία του εμπορικού απορρήτου και των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

### **B. Τελωνεία για το κλίμα και το περιβάλλον**

Κλιματικά και περιβαλλοντικά ζητήματα δημιουργούν όλο και μεγαλύτερη ανησυχία σε πολλά μέλη ανά τον κόσμο. Η προστασία του παγκόσμιου περιβάλλοντος αποτελεί ολοένα και μεγαλύτερη πρόκληση, στην οποία τα τελωνεία μπορούν να διαδραματίσουν ενεργό ρόλο. Ο ρόλος αυτός θα πρέπει να ενισχυθεί περαιτέρω και να ενσωματωθεί πιο συγκεκριμένα στα εργαλεία και τα μέσα του ΠΟΤ.



Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα τελωνεία θα καταστούν παγκοσμίως μία από τις κινητήριες δυνάμεις για την προστασία του περιβάλλοντος, ο ΠΟΤ θα μπορούσε να διευρύνει τη στρατηγική του εστίαση σε τομείς όπως:

- Φιλική προς το περιβάλλον τελωνειακή διοίκηση (π.χ. διαλογή αποβλήτων, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας κ.λπ.).
- Διερεύνηση του κατά πόσον τα τελωνεία μπορούν να υποστηρίξουν το περιβαλλοντικό θεματολόγιο μέσω του εναρμονισμένου συστήματος κατάταξης.
- Μείωση των ουρών που σχηματίζουν τα φορτηγά στα σύνορα (μείωση των εκπομπών CO<sub>2</sub>).
- Ενίσχυση των προσπαθειών για την καταπολέμηση του περιβαλλοντικού εγκλήματος μέσω τελωνειακών επιχειρήσεων και περαιτέρω συντονισμού των μέτρων των διεθνών οργανισμών.
- Καλύτερος έλεγχος των προδιαγραφών, των απαγορεύσεων και των περιορισμών που αφορούν τα προϊόντα (π.χ. ενεργειακή αποδοτικότητα των μηχανολογικών προϊόντων).
- Δυνητικός ρόλος των τελωνείων στη στήριξη της μείωσης της διαρροής και των εκπομπών άνθρακα.
- Περισσότερη κατάρτιση για την καταπολέμηση του λαθρεμπορίου περιβαλλοντικά επικίνδυνων εμπορευμάτων.

#### **Γ. Ενιαία θυρίδα και συντονισμένη διαχείριση των συνόρων**

Για να επιτευχθούν οι στόχοι της παρούσας πρωτοβουλίας, ο ΠΟΤ θα πρέπει να καθορίσει τρόπους ενισχυμένης συνεργασίας μεταξύ των τελωνείων και των αρμόδιων αρχών των εταίρων και να αναπτύξει διαλειτουργικές λύσεις, στις περιπτώσεις που αυτό είναι επωφελές και ενδεδειγμένο. Η αυξημένη ψηφιοποίηση των τελωνειακών και των μη τελωνειακών ρυθμιστικών διατυπώσεων που εφαρμόζονται στο διεθνές εμπόριο δημιουργεί νέες ευκαιρίες για τη βελτίωση της ψηφιακής συνεργασίας.

Στο πλαίσιο της εν λόγω πρωτοβουλίας, η αποτελεσματική υλοποίηση έργων ενιαίας θυρίδας είναι υψίστης σημασίας. Οι πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της ενιαίας θυρίδας δεν θα πρέπει να περιορίζονται στην απλή ψηφιοποίηση δεδομένων που υποβάλλονται για λόγους εκτελωνισμού, αλλά να αποτελέσουν ένα νέο μοντέλο διακυβέρνησης μεταξύ των διάφορων κρατικών οργανισμών που παρεμβαίνουν στα σύνορα. Πληροφορίες που υποβάλλονται άπαξ, αλλά κοινοποιούνται — εντός των ορίων των σχετικών νομοθεσιών και προσεγγίσεων — μεταξύ τελωνειακών αρχών και άλλων συνοριακών αρχών θα επιτρέψουν την αύξηση της αποτελεσματικότητας των φυσικών ελέγχων των εμπορευμάτων στα σύνορα. Τα μέλη του ΠΟΤ μπορούν να επιδιώξουν να συνδυάσουν την ενιαία θυρίδα με λύσεις για την εμπορία της αγοράς και τον έλεγχο των εισαγωγών. Αυτό θα επιτρέψει αφενός τη διευκόλυνση του εμπορίου και αφετέρου περισσότερους ψηφιακούς και διαφανείς ελέγχους. Στο πλαίσιο αυτό, η συνιστώσα της ενιαίας θυρίδας είναι ιδιαίτερη σημαντική για μελλοντικές βελτιωτικές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένων όσων αφορούν τον τομέα της συντονισμένης διαχείρισης των συνόρων.

Τα έργα στο πλαίσιο της ενιαίας θυρίδας μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση του συντονισμού των κρατικών οργανισμών. Λύσεις συντονισμένης διαχείρισης των συνόρων/ενιαίας θυρίδας με βάση τη διωπηρεσιακή συνεργασία επίσης αποδείχτηκαν σημαντικές κατά την πανδημία COVID-19 (έλεγχος των ιατρικών εφοδίων, απρόσκοπτος εκτελωνισμός των εμβολίων και των ιατροτεχνολογικών προϊόντων κ.λπ.). Το εν λόγω θετικό παράδειγμα επιβεβαιώνει την ικανότητα στενότερης συνεργασίας των κρατικών οργανισμών, κάτι που μπορεί να εφαρμοστεί ευρύτερα και όχι μόνο σε συνθήκες κρίσης.

Ενώ η ενιαία θυρίδα και η συντονισμένη διαχείριση των συνόρων δεν αποτελούν νέες έννοιες στο πλαίσιο του ΠΟΤ, τα εργαλεία και τα μέσα του οποίου εξελίσσονται και αναβαθμίζονται, απαιτείται εν προκειμένω περαιτέρω πρόοδος. Στο σύγχρονο παγκόσμιο περιβάλλον, τα μέλη του ΠΟΤ εξελίσσουν και βελτιώνουν όλο και περισσότερο τα εθνικά τους μοντέλα ενιαίας θυρίδας. Περισσότερες ανταλλαγές εθνικών και περιφερειακών πρακτικών σε σχέση με την ενιαία θυρίδα θα επιτρέψουν στα μέλη του ΠΟΤ να ακολουθήσουν πιο συνεκτικές και διαλειτουργικές διασυνοριακές προσεγγίσεις στο πλαίσιο της ενιαίας θυρίδας μελλοντικά.

Μακροπρόθεσμα είναι αναγκαίο να διερευνηθούν τα επόμενα επίπεδα ενός μοντέλου ενιαίας θυρίδας. Η έξυπνη διασυνοριακή διέλευση (με βάση π.χ. ολοκληρωμένα συστήματα σάρωσης, αυτοματοποιημένο έλεγχο τύπου «υπηρεσίας άνευ στάσης», εκτελωνισμό αυτοματοποιημένων φορτηγών, συστήματα διασυνοριακής παρακολούθησης και ανίχνευσης κ.λπ.) και η σύνδεση διάφορων εννοιών ενιαίας θυρίδας θα μπορούσαν να αποτελέσουν έργα προσανατολισμένα στο μέλλον.

Η συμφωνία του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) του 2017 για τη διευκόλυνση του εμπορίου αποτελεί την πλέον εκτενή προσπάθεια για τη διευκόλυνση του εμπορίου και τη μεταρρύθμιση των τελωνείων στο πλαίσιο του ΠΟΕ. Σύμφωνα με το άρθρο 10 παράγραφος 4 της εν λόγω συμφωνίας, τα μέλη του ΠΟΕ θα πρέπει να προσπαθήσουν να δημιουργήσουν ή να διατηρήσουν ενιαία θυρίδα. Ο ΠΟΤ πρέπει να καταστήσει εμφανή τον εξέχοντα ρόλο του εν προκειμένω: είναι σημαντικό για όλα τα μέλη του ΠΟΤ και για την προβολή του Οργανισμού στην παγκόσμια εμπορική κοινότητα.

### **ΒΗΜΑ 2: Μέθοδοι χρηστής διακυβέρνησης στο πλαίσιο της διοίκησης του Οργανισμού**

Τα τελωνεία διαδραματίζουν ολοένα και σημαντικότερο ρόλο σε ένα αενάως μεταβαλλόμενο περιβάλλον που χαρακτηρίζεται από τη συνεχή διόγκωση των απειλών και την έλλειψη πόρων. Για τον λόγο αυτόν, απαιτείται οι θεσμικές διαδικασίες (δομές και διαδικασίες λήψης αποφάσεων) να ανταποκρίνονται στις ανάγκες της κοινωνίας, αξιοποιώντας παράλληλα με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τους πόρους που έχουν στη διάθεσή τους. Για την ενίσχυση της χρηστής διακυβέρνησης, ο ΠΟΤ θα πρέπει, εκτός από ένα στρατηγικό όραμα, να καθοδηγείται από αξίες όπως η αντικειμενικότητα, η διαφάνεια, η λογοδοσία, η ικανότητα ανταπόκρισης, η συμμετοχικότητα, η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα, καθώς και η ουδετερότητα ως προς το φύλο.

Αφού προσδιοριστούν οι στρατηγικές προτεραιότητες του ΠΟΤ, θα πρέπει να εξεταστούν οι μέθοδοι διακυβέρνησης — συμπεριλαμβανομένων των δομών και των μεθόδων εργασίας, καθώς και οι πόροι. Αυτό θα αποτελέσει ένα δεύτερο βήμα (δομικό στοιχείο) για την ολοκλήρωση μιας στρατηγικής μεταρρύθμισης του ΠΟΤ.

Η συζήτηση σχετικά με τη διακυβέρνηση του ΠΟΤ διεξάγεται εδώ και πολλά χρόνια. Ωστόσο, είναι αναγκαίο η εξέταση αυτή να συντελεστεί κατά τρόπο αποφασιστικό και διαρθρωμένο, σε αντίθεση με την τρέχουσα ad hoc προσέγγιση.

Η κατανομή δημοσιονομικών και ανθρώπινων πόρων δεν θα πρέπει να έχει βραχυπρόθεσμο (ετήσιο) αυτόματο χαρακτήρα, αλλά να συνιστά πιο μακροπρόθεσμη αξιολόγηση και στρατηγική απόφαση.

Στο πλαίσιο σαφών στρατηγικών προτεραιοτήτων, νέες επιλογές μπορούν να διερευνηθούν, ιδίως στους ακόλουθους τομείς:

- α) αντιμετώπιση των κινδύνων που εμπίπτουν στην κόκκινη κατηγορία,
- β) αναπροσαρμογή των μεθόδων εργασίας, με μεγαλύτερη συνοχή κατά την εξέταση των θεμάτων στο πλαίσιο των διαφόρων οργάνων εργασίας, με στόχο τη βελτίωση της αποδοτικότητάς τους,
- γ) επανεξέταση των οργάνων εργασίας του ΠΟΤ, ώστε να αποφευχθούν οι επικαλύψεις και να εξεταστεί το ενδεχόμενο μείωσής τους,
- δ) επανεξέταση της αποδοτικότητας των δραστηριοτήτων με βάση καίριους ποιοτικούς δείκτες απόδοσης και
- ε) επανεξέταση των διαδικασιών που εφαρμόζει η Γραμματεία του ΠΟΤ για τις προσλήψεις και τους διορισμούς.

Άλλες πτυχές που θα μπορούσαν ενδεχομένως να εξεταστούν είναι, λόγω χάρη, το πεδίο εφαρμογής της περιφερειακής συνεργασίας, η εφαρμογή ενισχυμένων διασυνοδικών εργασιακών πρακτικών μέσω ενδιαφερόμενων μελών του ΠΟΤ, η παρακολούθηση της εφαρμογής των μέσων του ΠΟΤ (συγκριτική αξιολόγηση, αξιολογήσεις από ομοτίμους κ.λπ.), το πεδίο εφαρμογής του μηχανισμού μέτρησης των τελωνειακών επιδόσεων, οι διαδικασίες πρόσληψης για τεχνικούς υπαλλήλους και εμπειρογνώμονες, η δυνατότητα εφαρμογής των προτύπων ISO, η έρευνα του επιπέδου ικανοποίησης, η αξιολόγηση της χρήσης δια ζώσης έναντι εικονικών συνεδριάσεων κ.λπ.

Ο ΠΟΤ θα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη προσοχή για να διατηρήσει την έννοια της επιχειρησιακής του συνέχειας επίκαιρη υπό το πρίσμα των διδαγμάτων που αντλήθηκαν από την πανδημία της νόσου Covid.

### **ΒΗΜΑ 3. Βιώσιμη χρηματοδότηση για τη λειτουργία του Οργανισμού**

Ο εκσυγχρονισμός του ΠΟΤ επιβάλλει την ύπαρξη ενός βιώσιμου χρηματοδοτικού μηχανισμού. Τα αποτελέσματα των δύο πρώτων βημάτων μπορεί να οδηγήσουν στο συμπέρασμα ότι η επανεξέταση του υφιστάμενου χρηματοδοτικού μηχανισμού είναι απαραίτητη. Αναμένεται ότι ο καθορισμός περιορισμένων στρατηγικών προτεραιοτήτων, καθώς και η χρηστή διακυβέρνηση και οι βελτιωμένες μέθοδοι εργασίας, θα εξασφαλίσουν καλύτερη και αποδοτικότερη χρήση των πόρων του ΠΟΤ. Η επιτροπή ελέγχου αναγνωρίζει ότι πρόκειται για έναν τομέα κινδύνου που χρήζει παρακολούθησης. Ενώ βάσει των οικονομικών προβλέψεων αναμένεται εν γένει ότι η ζημιά που θα προκαλέσει η πανδημία COVID-19 στις αναπτυσσόμενες οικονομίες θα είναι πρόσκαιρη, σημειώνεται ο κίνδυνος της μη ισορροπημένης οικονομικής ανάπτυξης σε παγκόσμιο επίπεδο. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του Οργανισμού, θα χρειαστεί σε κάθε περίπτωση να εξεταστεί ο μηχανισμός χρηματοδότησης του ΠΟΤ ως τρίτο βήμα της μεταρρυθμιστικής διαδικασίας.

Θα πρέπει, επίσης, να ξεκινήσει ένας εκτεταμένος προβληματισμός με βάση την εμπειρία άλλων διεθνών οργανισμών.

\*\*\*

**Προκειμένου να δρομολογηθεί η μεταρρύθμιση του ΠΟΤ, τα μέλη του ΠΟΤ καλούνται να υποστηρίξουν την πρωτοβουλία και να συμμετάσχουν στην περαιτέρω ανάπτυξη της διαδικασίας, η οποία αναμένεται να είναι προς το συμφέρον του Οργανισμού και των μελών του, καθώς και των εξωτερικών ενδιαφερόμενων φορέων.**

Με την επιφύλαξη της έγκρισης του Συμβουλίου για την έναρξη της μεταρρύθμισης του ΠΟΤ, συγκεκριμένες δράσεις θα πρέπει να συμπεριληφθούν στο στρατηγικό σχέδιο του ΠΟΤ για την περίοδο 2022-2025, ή νωρίτερα, όπου είναι δυνατόν. **Η μεταρρύθμιση του ΠΟΤ θα μπορούσε να αποτελέσει ξεχωριστή στρατηγική πρωτοβουλία** στο πλαίσιο της προοπτικής του στρατηγικού σχεδίου για την οργανωτική ικανότητα.